

نگاهی به آفات و راهکارها و آسیب های عزاداری ها

عبارت حماسه و شور حسینی به طور مکرر در میان مردم ما به کار رفته است و تحقق آن که مربوط به جنبه عاطفی و احساسی عاشقان حسینی است، تاثیرهای فراوانی داشته و شاید از کمترین عامل موثر که شور و احساسات است، بیشتر تاثیر که ایجاد و حفظ ایمان و افزایش است، را داشته‌ایم.

«عزاداری از مقوله یاد و ذکر است. یاد کسی که به مصیبتی دچار شده است و یاد کسی که به علل طبیعی یا غیر طبیعی از قبیل قتل، حادثه، و امثال این ها از دنیا رفته است.»

این عبارت را می توان تعریفی از «عزاداری» دانست. مسلمانان به ویژه شیعیان در سالگرد شهادت ائمه اطهار همواره به سوگواری و عزاداری می پردازند.

در این میان عزاداری و سوگواری های ویژه شهادت سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) جلوه ای خاص به خود می گیرد و با نزدیک شدن به عاشورا و تاسوعای حسینی این جلوه بیشتر نمایان می شود.

مراسم های ویژه با عنوان تعزیه با عنوان تعزیه، سینه، مداحی و تشنه گذاری و... هر کدام در منطقه ای از کشور برگزار می شود و علاقه مندان آن حضرت نیز با عشق و علاقه ای وصف نشدنی خود را به این مراسم های می رسانند. عزاداری و قرائت اشعار به صورت مداحی یکی از بخش های ثابت این نوع سوگواری ها به شمار می رود.

در چند سال اخیر برخی از مداحان آگاهانه یا نا آگاهانه اقدام به قرائت اشعاری می کنند که به جای پرداختن به اهداف و معنویات قیام ابا عبدالله به ظواهر و شکل ظاهری ائمه اطهار و شهیدان کربلا میپردازند.

پیامبران(ص) و امامان (ع) دارای دو جنبه هستند، یکی جنبه ملکوتی و دیگری جنبه زمینی و ملکی که در مجالس اهل بیت (ع) باید هر دو بعد مطرح شوند.

در سالهای اخیر مشاهده می شود که در برخی از مجالس از بعد ملکوتی امامان (ع) و مناقب معنوی آنان سخنه گفته نمی شود و صرفا سخن از توصیف چشم و ابروی اهل بیت (ع) است همان که مورد نقد مقام معظم رهبری نیز قرار گرفت.

ایبائی مانند:

«همه هستیمو مدیون چشمام می دونی

از همان روز ازل مست نگاتم می دونی

کار چشماش دلبریه

قد و بالایی قشنگش عجب محشریه ...»

آیا این چنین ابیاتی مناقب اهل بیت (ع) است؟ امامان (ع) که همواره به عزاداری تاکید داشتند بر اینکه که عزاداری ها باید جهت روشنگرانه، افشاگرانه و هدایت گرانه داشته باشند نیز تاکید داشتند.

عزاداری و آفت های آن

امیرالمومنین علی(ع) می فرمایند: « برای هر چیزی آفتی است.»

باید اعتراف کنیم که حذف شدن عنصر معرفت از عزاداری ها و محوریت مسایل عاطفی و تکیه بر ظواهر و رها کردن فلسفه و حکمت عزاداری و بزرگداشت ها، و نیز تبدیل شدن گریه و سوگواری از یک «وسیله خوب و کارآمد» به یک «هدف اصلی» موجب شده که این گونه مجالس خاصیت و کارکرد اصلی خود را از دست بدهد. شکی نیست که هر دستوری که خداوند و معصومین (ع) به ما داده اند به خاطر خود ما بوده است و به این علت بوده که رعایت آن دستور و انجام آن وظیفه شرعی نوعی سازندگی و رشد برای ما ایجاد می کند.

اما نباید غفلت کرد که هر چیز سازنده و خوبی دارای آفت یا آفاتی است که اگر در آن چیز خوب نفوذ کند، نه تنها سازندگی خود را از دست خواهد داد، بلکه به چیزی مخرب و مضر تبدیل خواهد شد، همانطوری که حضرت علی (ع) نیز بر آن تاکید دارند.

*محتوای مجالس از نظر امام حسین (ع)

حال پس از طرح این مسایل این سوال به ذهن می رسد که پس محتوای چنین مجالسی باید چگونه باشد.

وجود مقدس امام حسین (ع)، خود بهترین کس برای تعیین کیفیت و محتوای مجالس است. ایشان می فرمایند: هر کسی به سوی ما آید - در مجالس ما شرکت کند- حداقل یکی از چهار چیز را از دست نمی دهد: اصول

عقاید و جهان بینی اسلامی، قوانین اخلاقی، برادری سودمند و همنشینی با علماء»

بنابراین نتیجه می گیریم که مجلس مورد رضایت امام حسین (ع) مجلسی است که در آن عزاداران با حقیقت دین و معارف الهی و انسانی و نیز وظایفشان به عنوان یک مومن و عزادار حقیقی و یک انسان و شیعه راستین آشنا می شوند.

*خرافه پرستی و اجتناب از بدعت ها لازمه پویایی و احیای فرهنگ عاشورایی

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز نیز معتقد است: «بدعت گذاری های مختلف در عزاداری های محرم، سرودن اشعار نامناسب و غیر مستند، موجب اشاعه فرهنگ نادرست در بین مردم نمی شود.»

ایت الله محسن مجتهد شبستری افزود: «هدف اصلی قیام عاشورا، نماز، حجاب، پیاده کردن احکام دین و فریضه امر به معروف و نهی از منکر است که باید در عزاداری ها و مداحی ها بر آن تاکید شود.»

وی خاطر نشان کرد: متأسفانه سال ها است مراسم عزاداری سیدالشهدا بدست عده ای نادان و کم اطلاع از دین به خرافه آلوده گشته و جمعی با غلو در واقعیت های نهضت عاشورا و تحریف این انقلاب دینی بدنبال تحقق

اهداف دشمنان اسلام و درصد انحراف شیعیان هستند.

شبستری تاکید کرد: تبلیغات دینی زمانی تاثیرگذار است که مبلغان دین، دین شناس و هم عامل به گفتار خود باشند.

نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان شرقی مبارزه با خرافه پرستی و اجتناب از بدعت ها و تعصب های کورکورانه را لازمه پویایی و احیای فرهنگ عاشورایی توصیف کرد.

شبستری اضافه کرد: به جای ترویج بدعت ها بهتر است کارهای معروف و سنت های حسنه تبلیغ شود و بر پایی نماز ظهر عاشورا از جمله این کارهاست.

امام جمعه تبریز با اشاره به احکام و نظر مراجع بزرگ تقلید، خرافه پرستی، بیان اشعار و نوحه های بی پایه و اساس و ترویج بدعت ها را خلاف شرع ذکر کرد و از هیئت های حسینی خواست در نوحه های خود بیشتر به فلسفه قیام

عاشورا و ذکر مقام شامخ خاندان عصمت و طهارت پرداخته و از اشعاری مربوط به قرآن، نماز و حجاب استفاده کنند.

عضو خبرگان رهبري در بخش ديگري از سخنان خود با اشاره به تلاش استكبار جهاني در انحراف حقايق عاشورا، افزود: دشمنان با انحراف و بدعت گذاري در حقايق عاشورا، سعي دارند اهداف و راه الهي قيام حسيني را وارونه جلوه دهند.

نماينده ولي فقيه در استان آذربايجان شرقي گفت: با همه ارادتي كه نسبت به اهل بيت (ع) وجود دارد و همه در راه احياي مرام حضرات معصومين مي كوشند، ولي گاهي برخي از اشعاري كه به صورت نوحه خوانده مي شوند، بوي ذلت مي دهند.

وي اضافه كرد: اين مخالف شأن و مرتبه حضرت سيد الشهدا (ع) است چرا كه لحظه لحظه واقعه عاشورا سر شار از عزت و آزادگي بوده و بهتر است كه قلم عاشقان، شجاعت ها، رشادت ها و اهداف والاي ديني و انساني ائمه معصومين را به تصوير بگشد.

امام جمعه تبريز خاطر نشان كرد: امام حسين (ع) با هدف و انگيزه اصلاح امت و امر به معروف و نهي از منكر و زنده نگه داشتن و پاسداري از سيره رسول الله براي مقابله با ستم و استبداد يزید بيا خواست، بر اين اساس ماهيت نهضت عاشورا احياي اسلام و خط مشي امام حسين (ع) براي تحقق دين و اصلاح آن شهادت بود، چرا كه خون امام حسين (ع) و يارانش استمرار و تدوام و بقاي اسلام را موجب شد.

*

*جايگاه تبليغ درست دين و واقعه عاشورا

مدیر کل تبلیغات اسلامی استان آذربایجان شرقي در این باره به خبرنگار فارس گفت: جایگاه تبليغ و ترویج درست دين و واقعه عاشورا در تبیین اسلام و عاشورا بسیار مهم و موثر است.

حمید عظیمي خاطر نشان كرد: باید در جهت ترویج و تبليغ دين گام بلند برداريم و يكي از ابزارهاي مهم كه مي تواند مطلب دين را تفهيم كند، موضع شعر است اين مقوله از جایگاه خاصي برخوردار است و در واقعه عاشورا نیز وقتي قمر بني هاشم وارد ميدان شد شعرهايي ايراد فرمودند كه همواره نشانگر استفاده شعر در صحنه كربلا را نشان مي دهد.

عظیمي خاطر نشان كرد: این اداره کل نیز در راستاي ترویج شعر عاشورا و مطرح شدن تازه شعر عاشورا مراسم سوگواره را برگزار كرد، فقط شاعران اهل بيت (ع) باید دقت نظر فوق العاده داشته باشند چون اگر شاعري بدون مستند و بدون روايت اسلام شعري بگويد و مداح نیز آن را در جامعه عرضه كند منجر به اشاعه فرهنگ غلط مي شود.

*

سخن آخر

شعور حسيني به عنوان مدينه فاضله ديني و شيعي، عبارت است از مجموعه اي از افكار، اعتقادات و رفتارهاي فردي و اجتماعي هماهنگ و برخاسته از منشأ عصمت حسيني كه موجب بروز فرهنگ ناب محمدي (ص) و مهدوي و شيعي مي شود. اگر شعور حسيني به معنای درك، فهم و الگوپذيري از زندگي فكري و رفتاري حسين بن علي (ع) به عنوان موجودي زنده و پيش برنده به جامعه رخ بنمايد، هر روز عاشورا و هر جا كربلاست و بهشت در دنيا تحقق خواهد يافت، زیرا كربلا بخشي از بهشت است.

چراغ و نور هدايت و كشتي نجات حسيني، عينيت نمي يابد مگر اين كه جامعه رنگ حسيني و الگوي فكري و رفتاري امام حسين (ع) را به خود بگيرد.